

การศึกษากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

A Study of Process of Cooperative Education Program for the Competency Development of Graduates in Practice of Private Higher Education Institutions in Bangkok.

ชนนพรดี ดารายณ์^{1*}
Chonnapad Darayon^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจำนวน 338 คนมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2. ศึกษาความสัมพันธ์กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3. ศึกษาปัจจัยของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตมาพัฒนาในการจัดการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน

เครื่องมือในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีการของ สเปียร์แมนแรงค์ (Spearman Rank correlation coefficient) ผลการศึกษาพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาคือด้านการประเมินผลและด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมและด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ ตามลำดับ

¹ ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา

¹ Master of Education in Technology and Innovation for Education Administration

* Corresponding author. Tel. 087-9792722 E-Mail : twochon@gmail.com

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านทัศนคติและพฤติกรรมและด้านผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานมาพัฒนาในการจัดการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน พบว่า ปัจจัยของกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาที่มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1. ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม 2. ด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ 3. ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา และ 4. ด้านการประเมินผล ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืนเพราะมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง นับว่ามีผล ต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตที่มีระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ได้แก่ 1. ด้านการจัดหลักสูตรและ 2. ด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษา นับว่าเป็นข้อมูลที่จะต้องนำมาปรับปรุง แก้ไขปัจจัยดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน

คำสำคัญ : สหกิจศึกษา, การพัฒนาศักยภาพ, บัณฑิต, การปฏิบัติงาน, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Abstract

The purpose of this research was to 1. Study the educational process model cooperative education affect the development potential of graduates in the work of Private Higher Education Institutions, 2. Study the relationship process model cooperative research and development potential of graduates in the performance of Private Higher Education Institutions, 3. Study the factors of the management style of a cooperative study to complete potential development of graduate education in sustainable development performance of graduates. The samples for this research were 338 teachers of Private Higher Education Institutions in Bangkok with the cooperative education program. Under the Commission on Higher Education to sampling with a random simple (Simple Random Sampling) tool used in research into the scale of values (Rating Scale 5 level) The statistics used in data analysis and percentage values, average and standard deviation, and test methods associated with the Mike Spearman (Spearman Rank correlation coefficient) results are summarized as follows.

1. The study on the cooperative education process as a whole and in many areas the supervision of cooperative education has the highest average. Followed by the evaluation and activities for the preparation and professional experience, respectively.

2. Opinions on the potential of graduates in practice as a whole and in many areas. In terms of knowledge the highest average, The second is the attitude and behavior and performance, respectively.

3. To investigate the relationship between the process model for the development of cooperative education graduates in the operation as a whole. The results show that the cooperative education model is associated with the development of graduates in practice. Statistically significant at the 0.01 level

4. From the results of factor analysis of the management model cooperative education for the development of graduates in the development of education who sustained that the process of the cooperative studies of the relationship medium. The potential of graduates in practice : 1. the activities to prepare 2. the professional of experience 3. supervision of cooperative education, and 4. the evaluation which affect the sustainable development of graduates who have a moderate degree of correlation. It affects the development of graduates. The relationship between the model and the development of cooperative education graduates who have low levels of relationship include : 1. the curriculum, and 2. the practical arrangements for cooperative education. This is information that must be updated and modify these factors to be useful in the development of sustainable performance of the graduates.

Keywords : Cooperative Education, The Competency Development, Graduates, Practice, Higher Education Institutions

ความสำคัญของปัญหา

ด้วยวิวัฒนาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ระบบการศึกษาและอุตสาหกรรมใหม่รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมวัฒนธรรมและความคิดทำให้เยาวชนและนักศึกษาในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิตการเรียนรู้ครอบคลุมตลอดจนภาวะเสี่ยงต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของสังคมในยุคอุตสาหกรรมและความทันสมัยเริ่มมีสัญญาณที่ชี้ไปในทางเปลี่ยนแปลงของชีวิตการทำงานของบัณฑิตในอนาคตซึ่งจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สอดคล้องกัน (Mismatch) ระหว่างการศึกษาและทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอาจจะประสบความสำเร็จกับการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจะเห็นได้จากนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 255 แห่ง จำนวน 2,283,959 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2554) แต่การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษากำลังประสบปัญหาการผลิตบัณฑิตที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่มีความหลากหลายและความเป็นสากลมากขึ้น สอดคล้องกับผลสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 พบว่า มีบัณฑิตจบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบันกว่า 1 แสนคน เป็นบัณฑิตที่ได้งานทำแล้วจากสถานประกอบการที่บัณฑิตเคยเข้ารับฝึกงาน ประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือได้งานทำที่ไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนมา (สุชุม เกลยทรัพย์, 2554) ปัญหาที่พบโดยส่วนใหญ่ คือ บัณฑิตขาดความรู้และทักษะทางอาชีพไม่สามารถเชื่อมโยงกับสังคมและการประกอบอาชีพได้ มีคุณลักษณะ

ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานค่อนข้างต่ำ โดยจะเห็นได้ว่าผู้ที่ว่างงานในปัจจุบันเป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจำนวน 9.9 หมื่นคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) จนอาจกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงใช้แนวทางการจัดการศึกษาที่ยอมรับกันและใช้ได้ผลทั่วโลกในรูปแบบระบบสหกิจศึกษา (Cooperative Education) ในสถาบันอุดมศึกษา (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2552) เพื่อมุ่งเน้นที่จะสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียนได้ปรับตัวกับโลกแห่งความจริง และทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างทักษะและเจตคติเข้าด้วยกัน ผู้การปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการในตลาดแรงงาน ใช้เป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาด้านคุณภาพของบัณฑิตควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตเป็นการจัดการศึกษาาร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเข้าสู่หนทางวิชาชีพ เป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนกับการทำงานเข้าด้วยกัน ให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงในการทำงานในสถานประกอบการ ที่ไม่ใช่เป็นเพียงการฝึกงานเท่านั้นแต่เป็นการปฏิบัติงานจริง (วิจิตร ศรีสอาน, 2552) อีกทั้งสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการทั่วโลกมากกว่า 900 หน่วยงานจาก 39 ประเทศ ได้นำเอาระบบสหกิจศึกษามาใช้และมีการพัฒนาจนถึงระดับที่มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สมาคมสหกิจศึกษาไทย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, และเครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง, 2551) สถาบันอุดมศึกษาที่นำสหกิจศึกษามาใช้กับนักศึกษายังพบว่าบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว มีอัตราการได้งานทำ 75-80 เปอร์เซ็นต์ และยังพบว่าสหกิจศึกษามีส่วนช่วยในการพัฒนาอาชีพ และเพิ่มความสามารถในการจ้างงาน สามารถสร้างประโยชน์ให้สถานประกอบการ และสร้างคุณค่าให้นักศึกษากลายเป็นบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่สถานประกอบการจำเป็นต้องเก็บรักษาไว้ (กัณทิมา ศิริจิระชัย, 2552)

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทยกว่า 80 แห่ง ใน 263 หลักสูตรสาขาวิชา โดยส่วนใหญ่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนถึง 39 แห่ง ใน 125 หลักสูตรสาขาวิชา (สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) นำสหกิจศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพของบัณฑิตและการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์พร้อม มีคุณภาพและคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) แต่อย่างไรก็ตามการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของภาคการผลิตในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ นั้นองค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้วิพากษ์สถาบันอุดมศึกษาว่าไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมได้ โดยประเด็นหลักคือขาดแรงงานที่มีทักษะทางอาชีพและขาดการเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาและสามารถพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากที่สุด

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยของรูปแบบการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตมาพัฒนาในการจัดการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบความคิดในการวิจัยและออกแบบงานวิจัย กำหนดกลุ่มประชากรเป็นอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา จำนวน 2,804 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 338 คน สร้างเครื่องมือการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check-list) ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed end Questionnaire) ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ภาษาที่ใช้และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ .50 ขึ้น และนำไปทดลองกับอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์แอลฟาของครอนบาช (Alpha Coefficient reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9847 แล้วนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีการจัดการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปเป็นค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลความระดับคิดเห็นโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาค่าความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรทั้งสองกลุ่มโดยใช้สถิติ Correlation ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีการของสเปียร์แมนแรงค์ (Spearman Rank correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา จากการวิจัยพบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และด้านการจัดกิจกรรม เตรียมความพร้อมและด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยพบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือด้านทัศนคติและพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และด้านผลการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.95 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการ ปฏิบัติงานในด้านความรู้ พบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานในด้านความรู้ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.01$) โดยมีความสัมพันธ์ ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ = .377)

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานในด้านทักษะ พบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของ บัณฑิตในการปฏิบัติงานด้านทักษะในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.01$) โดยมีความสัมพันธ์ ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ = .351)

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานในด้านทัศนคติและพฤติกรรม พบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์ กับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานด้านทัศนคติและพฤติกรรมในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.01$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ = .491)

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานในด้านผลการปฏิบัติงาน พบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์กับ ศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานด้านผลการปฏิบัติงานโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.01$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ = .349)

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงาน พบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.01$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ = .492)

ปัจจัยความสัมพันธ์ของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต ในการปฏิบัติงานมาพัฒนาในการจัดการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน พบว่าปัจจัย ของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดภาคปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม ด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการนิเทศงานสหกิจ ศึกษา และด้านการประเมินผล มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติและพฤติกรรม และด้านผลการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณา ปัจจัยของกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเป็นรายด้านพบว่ามี 4 ด้าน ที่มีค่าความสัมพันธ์ในระดับ ปานกลางกับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม ด้านการจัด

ประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา และด้านการประเมินผล ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืนเพราะมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ควรพัฒนาให้มีระดับความสัมพันธ์ในระดับมาก ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต 2 ด้าน ที่มีระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ควรพัฒนาให้มีระดับความสัมพันธ์ที่สูงขึ้น

สรุป อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การนิเทศงานสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการนิเทศงาน สหกิจศึกษาโดยมีการกำหนด ผู้นิเทศงานสหกิจศึกษาเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัดอยู่มากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมพบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาแก่นักศึกษา เช่น แนวคิด นโยบาย วัตถุประสงค์ กฎระเบียบ และข้อบังคับ ด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการจัดประสบการณ์ วิชาชีพให้ตรงกับความต้องการขององค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรม ด้านการจัดหลักสูตร พบว่าสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาโดยกำหนดให้มีการบูรณาการเรียนรู้เข้ากับการทำงาน และด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีกระบวนการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจ ศึกษาโดยมีการจัดระยะเวลาปฏิบัติงานเต็มเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน หรือ 12 สัปดาห์ต่อภาคปฏิบัติงาน ตามลำดับ จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานครมีความสอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การดำเนินงานสหกิจศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อชี้แจงให้ความรู้ เกี่ยวกับสหกิจศึกษา ต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ต้องกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขทางวิชาการของนักศึกษาที่สามารถไปปฏิบัติสหกิจศึกษา ต้องกำหนดช่วงเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 16 สัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ต้องจัดหางานที่มี ลักษณะเป็นโครงการหรืองานประจำที่ตรงกับสาขาวิชาชีพและเน้นประสบการณ์การทำงาน ต้องเปิดโอกาส ให้สถานประกอบการได้คัดเลือกนักศึกษา ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คัดเลือกสถานประกอบการตามความ สมจริตใจสถานศึกษาต้องทำความตกลงกับสถานประกอบการให้ทุกตำแหน่ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของอลองกต ยะไวทย์ [1] เมื่อ พ.ศ.2549 ที่ศึกษาพัฒนาการการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับ นักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการสหกิจศึกษาระหว่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ จนได้รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดดังนี้ (1) การบริหาร การจัดการโครงสร้างองค์กร และการบริหารกลยุทธ์ของหน่วยงานสหกิจศึกษา (2) การกำหนดตำแหน่งและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ของบุคลากร (3) การจัดทรัพยากรและระบบสารสนเทศสนับสนุนกิจกรรมสหกิจศึกษา (4) การจัดภาคปฏิบัติงาน

สหกิจศึกษา (5) การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษา ก่อนไปปฏิบัติงาน (6) การจัดหางานที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์ (7) การให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหา (8) การจัดกิจกรรมคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (9) การจัดประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาในสถานประกอบการ (10) การจัดคำตอบและสวัสดิการให้กับนักศึกษา (11) การจัดนิเทศงานสหกิจศึกษา (12) การประเมินผลประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับ (13) การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต่างประเทศ (14) การจัดกิจกรรมให้บริการงานและอาชีพที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานโดยทำให้เกิดความรู้ในทางวิชาการที่ได้รับจากการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือด้านทัศนคติและพฤติกรรมซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานโดยทำให้นักศึกษาเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมากขึ้นด้านผลการปฏิบัติงาน พบว่าสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานทำให้เห็นคุณค่าของงานที่ทำ และด้านทักษะ พบว่าสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานโดยทำให้เกิดทักษะในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแคลเวย์ และเมอร์ฟี เมื่อ พ.ศ.2543 ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นผู้ประกอบการเห็นว่าทักษะประสบการณ์และความเชื่อมั่นของบัณฑิตที่ได้จากการปฏิบัติสหกิจศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บัณฑิตประสบความสำเร็จ ในการเป็นส่วนหนึ่งของทีมในองค์กร

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านความรู้มีความสัมพันธ์ทุกด้าน กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านความรู้ โดยทำให้เกิดความรู้ในทางวิชาการที่ได้รับจากผลการปฏิบัติงาน ความรู้ในภาคปฏิบัติและภาคสนาม ความรู้ด้านระบบการบริหารจัดการและการวางแผนก่อนการทำงาน ความรู้ทางเทคนิควิชาชีพสาขาที่นักศึกษาสังกัดอยู่และความรู้ในการประยุกต์อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาโดยสมาคมสหกิจศึกษาไทยใน พ.ศ.2552 เกี่ยวกับหลักสูตรมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน คือ หลักสูตรสหกิจศึกษา มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการศึกษาอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษาสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านทักษะมีความสัมพันธ์ทุกด้าน กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านทักษะ โดยทำให้เกิดทักษะการวางแผน ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ทักษะทางความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความชำนาญด้านการปฏิบัติการ เช่นการปฏิบัติงานภาคสนาม การปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการ และทำให้เกิดทักษะในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนีนุช ภาชนะทิพย์ และคณะ ที่ศึกษาใน พ.ศ.2547 ติดตามผลการเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผู้บริหารและคณาจารย์ สถานประกอบการและนิสิตส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการส่งนิสิตเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา นิสิตได้รับความรู้และการฝึกทักษะจากสถานประกอบการ นิสิตได้รับประโยชน์ในการเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพ

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษาสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านทัศนคติและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทุกด้าน กระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษามีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านทัศนคติและพฤติกรรม โดยทำให้นักศึกษามีความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมากขึ้น ทำให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความตั้งใจ ความเอาใจใส่และความกระตือรือร้น ทำให้เกิดการวางแผนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทำให้เกิดการพัฒนาการด้านการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตติมา อัครพรหมธาดา, ปิยฉัตร จันทิวา และสุพิชชา ชิวพฤกษ์ ใน พ.ศ.2552 ซึ่งทำการศึกษามรรณนะพึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการและภาคอุตสาหกรรมจากการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายบุคคลและกลุ่มวิศวกรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค กลุ่มผู้ประเมินทั้งสองกลุ่ม มีความต้องการนักศึกษา ที่มีคุณลักษณะด้านทัศนคติและพฤติกรรมโดยเน้นมากที่สุดคือ ความซื่อสัตย์สุจริต

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษาสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านผลการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ทุกด้านกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานในด้านผลการปฏิบัติงานโดยทำให้ผลสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ทำให้เห็นคุณค่าของงานที่ทำ ทำให้ผลสำเร็จในการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาการจากสถานศึกษากับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และทำให้ผลสำเร็จของงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอนงค์นาฏ เมฆฉาย ใน พ.ศ.2549 ติดตามผลโครงการสหกิจศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กล่าวคือผู้บริหารองค์กรผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทุกด้าน สอดคล้องกับแผนการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยว่าด้วย “นโยบาย กลยุทธ์และการนำไปสู่การปฏิบัติ” โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [7] และสมาคมสหกิจศึกษาไทยใน พ.ศ.2551 พบว่าสหกิจศึกษา (Co-operative Education) เป็นระบบการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานจริงในองค์กรของผู้ใช้บัณฑิต (Work-based learning) โดยให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริงเต็มเวลาและได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาชีพ และมีประโยชน์ต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งกำหนดงานเป็นโครงการพิเศษที่สามารถทำสำเร็จได้ภายใน 4 เดือน การทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ที่เป็นความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้เป็นอย่างดี ทักษะที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้มีในตัวบัณฑิตได้แก่ ความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ การวางแผนการทำงานอย่างมีระบบความรู้ความสามารถในการรับรู้การตัดสินใจและแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ความคิดริเริ่ม ระเบียบวินัย ศีลธรรมจริยธรรม การสื่อสาร การนำเสนอและการเป็นผู้นำ

ปัจจัยความสัมพันธ์ของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานมาพัฒนาในการจัดการศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืนผลการวิจัยพบว่าปัจจัยของการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาทั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ซึ่งในประเด็นปัจจัยของกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษามี 4 ด้าน ที่มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษา และด้านการประเมินผล ซึ่งมีผลต่อการ

พัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืนเพราะมีระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรพัฒนาปัจจัยดังกล่าวให้มีระดับความสัมพันธ์ในระดับที่เหมาะสม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตมี 2 ด้าน ที่มีระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการจัดสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ของยุวดา ใฝ่ฝัน ใน พ.ศ.2551 ที่พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยด้านองค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่รับนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสหกิจศึกษา และด้านการดำเนินการประสานงานของฝ่ายสหกิจศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรเร่งพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัจจัยของกระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษา 2 ด้าน เนื่องจากปัจจัยด้านการจัดหลักสูตรและปัจจัยด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษานับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำเป็นต้องดำเนินการให้มีมาตรฐาน มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและ ระยะเวลาการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนากิจการศึกษากำหนดบทบาทให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสหกิจศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพของบัณฑิตให้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านการจัดหลักสูตรและด้านการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมีการวางแผนการพัฒนายปัจจัยทั้งการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษาและการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษาให้มีความสัมพันธ์กันและมีรูปแบบที่เหมาะสม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการนิเทศงานสหกิจศึกษาและด้านการประเมินผลมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมีการจัดสหกิจศึกษาให้สอดคล้องกันทุกด้าน และมีความสัมพันธ์กันในระดับมากขึ้น

1.3 การจัดสหกิจศึกษามีรูปแบบกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตในทุกด้านสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการจัดทำวิจัยรูปแบบสหกิจศึกษาที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษา
- 2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2.3 ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานของรูปแบบสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
- 2.4 ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบสหกิจศึกษาระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์กับสถานประกอบการ
- 2.5 ทำการวิจัยรูปแบบสหกิจศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานประกอบการเพื่อใช้ในการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
- 2.6 ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษา
- 2.7 ศึกษาแนวทางการจัดภาคปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. (2551). *แผนการดำเนินงานส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2551-2555* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- จิตติมา อัสวพรหมธาดา, ปิยฉัตร จันทิวา, สุพิชชา ชีวพฤกษ์. (2552). *การศึกษасรรณותที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม.วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*. 5, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม).
- นรินทร์ ภาชนะทิพย์, กัลยาณี ตรีวัฒน์, ลีลา วุฒิพาณิชย์กุล, ปฐมาวดี กุลวัฒน์ไพศาล. (2547). *การติดตามผลการเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, รายงานการวิจัย. กองบริการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน*.
- ยุวดา ใฝ่ฝัน. (2551). *การศึกษากการจัดสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2552). *ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ.
- อนงค์นาฏ เมฆฉาย. (2549). *การติดตามผลโครงการสหกิจศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าพระนครเหนือ*.
- อลงกต ยะไวทย์. (2549). *การพัฒนาแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- Calway, B.A. and Murphy, G.A. (2000). *Career progression of Cooperative Education graduates. J of Coop Ed 2000; 35 : 19-1*